

**JAVNA AGENCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO KONKURENCE**

Dunajska cesta 58, 1000 Ljubljana

T: 01 478 35 97

F: 01 478 36 08

E: gp.avk@gov.si

www.varstvo-konkurence.si

Številka: 3061-12/2014-10

Datum: 1. 9. 2014

Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence, Dunajska cesta 58, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: Agencija), izdaja v senatu, ki ga sestavljajo Andrej Krašek kot predsednik senata ter ob sodelovanju dr. Aleša Kuharja, Francija Pušenjaka in Simona Tantegela kot članov senata na podlagi 12. in 12.o člena Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence¹ (v nadaljevanju: ZPOMK-1), v zadevi presoje koncentracije podjetij GEN energija d.o.o., Urbina 17, Krško 8270, ki ga zastopa direktor Martin Novšak, in ki ga po pooblastilu zastopa Odvetniška družba Avbreht, Zajc in Partnerji o.p. d.o.o., Šestova 2, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: GEN), in Hidroelektrarne na Spodnji Savi, d.o.o., Cesta bratov Cerjakov 33A, 8250 Brežice, ki ga zastopa direktor Bogdan Babič (v nadaljevanju: HESS), na nejavni seji dne 1. 9. 2014 naslednjo

ODLOČBO

1. Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence koncentraciji podjetij GEN energija d.o.o., Urbina 17, Krško 8270 in Hidroelektrarne na Spodnji Savi, d.o.o., Cesta bratov Cerjakov 33A, 8250 Brežice, ne nasprotuje. Koncentracija je skladna s pravili konkurence.
2. Med postopkom niso nastali posebni stroški.

Obrazložitev

I. PRIGLASITEV IN UDELEŽENCI POSTOPKA

1. Agencija je dne 2. 7. 2014 prejela priglasitev koncentracije podjetij GEN in HESS. Koncentracijo je priglasilo podjetje GEN.
2. Predmet koncentracije je 35,6 % poslovni delež podjetja HESS, ki ga bosta podjetji GEN in njegovo odvisno podjetje Savske elektrarne Ljubljana d.o.o., Gorenjska cesta 46, 1215 Medvode (v nadaljevanju: SEL) pridobili na podlagi Pogodbe o odsvojitvi dela poslovnega deleža v družbi HESS (v nadaljevanju: pogodba) z dne 2. 7. 2014, sklenjene med podjetjem Holding Slovenske elektrarne d.o.o., Koprška ulica 92, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: HSE) kot prodajalcem in podjetjema GEN in SEL kot kupcema. Na podlagi navedene pogodbe bo podjetje GEN pridobilo 20,9 % poslovnega deleža v podjetju HESS, od podjetja GEN odvisno podjetje SEL pa 14,7 % poslovnega deleža. Ker je bilo podjetje GEN pred pridobitvijo navedenega poslovnega deleža že imetnik 12,6 % poslovnega deleža v podjetju HESS, njegovo odvisno podjetje Termoelektrarna Brestanica d.o.o., Cesta prvih borcev 18, 8280 Brestanica (v nadaljevanju: TEB) pa imetnik 2,8 % poslovnega deleža v podjetju HESS, bo imelo podjetje GEN kot gospodujoče podjetje skupine GEN po izvedeni koncentraciji skupaj 51 % poslovnega deleža v podjetju HESS, s čimer bo pridobilo izključno kontrolo nad podjetjem HESS.

¹ Uradni list RS, št. 36/08, 40/09, 26/11, 87/11, 57/12, 39/13 Odl.US: U-I-40/12-31, 63/13-ZS-K in 33/2014.

3. V skladu s prvim odstavkom 43. člena ZPOmK-1 morajo udeleženci koncentracije le-to priglasiti pred začetkom njenega izvrševanja, vendar najpozneje v 30 dneh od sklenitve pogodbe ali objave javne ponudbe ali pridobitve kontrole, pri čemer začne rok za priglasitev teči s prvim od teh dogodkov. Priglasitev mora vsebovati vse elemente, ki jih natančneje določa na podlagi šestega odstavka 43. člena ZPOmK-1 sprejeta Uredba o vsebini obrazca za priglasitev koncentracije podjetij² (v nadaljevanju: Uredba). Ker je bila priglasitev nepopolna, jo je priglasitelj na poziv Agencije dne 11. 8. 2014 in dne 22. 8. 2014 ustrezno dopolnil, s čimer je priglasitev postala popolna.
4. Skladno z določili Zakona o upravnih taksah³ (v nadaljevanju: ZUT) je bila plačana upravna taksa po tarifni številki 48 v znesku 2.000 EUR.
5. Podjetje GEN je krovno podjetje v skupini GEN. Ena izmed osnovnih dejavnosti podjetja GEN je dejavnost holdingov, ki pomeni upravljanje drugih pravno samostojnih družb na osnovi kapitalske udeležbe podjetja GEN kot gospodujočega podjetja. Skupina GEN je dejavna na trgu proizvodnje, trženja in prodaje električne energije, pri čemer razvija in investira v vzdrževanje obstoječih ter v krepitev novih proizvodnih zmogljivosti. Podjetje GEN ima naslednja neposredno povezana podjetja: Nuklearna elektrarna Krško, d.o.o. (v nadaljevanju: NEK) (50 % poslovni delež), GEN-I, trgovanje in prodaja električne energije, d.o.o. (v nadaljevanju: GEN-I) (50 % poslovni delež), SEL (100 % poslovni delež) ter TEB (100 % poslovni delež). NEK izkorišča jedrsko energijo za komercialno proizvodnjo električne energije in predstavlja pomemben delež proizvedene električne energije v skupini GEN. GEN-I je dejavna na področju trgovanja z električno energijo, prodaje električne energije končnim porabnikom in na področju odkupa električne energije od proizvajalcev, pri čemer je za lažje delovanje na različnih tujih trgih ustanovila številne hčerinske družbe. Glavna gospodarska dejavnost podjetja SEL je proizvodnja električne energije v hidroelektrarnah (HE Završnica, HE Moste, HE Mavčiče, HE Medvode in HE Vrhovo). Za skupino GEN predstavlja SEL pomemben objekt, ki za proizvodnjo električne energije uporablja izključno obnovljive vire energije in poleg velikih hidroelektrarn upravlja tudi dve mali, več fotonapetostnih elektrarn ter po eno vetrno in kogeneracijsko elektrarno. TEB s svojimi hitrimi agregati omogoča predvsem hitro posredovanje pri preobremenitvah sistema ali izpadih slovenskih elektrarn oziroma daljnovodov, preprečitev razpada elektroenergetskega omrežja, s čimer zagotavlja enega izmed neodvisnih in neposrednih virov napajanja NEK. Pred pridobitvijo poslovnega deleža, ki je predmet te koncentracije, je imelo podjetje GEN v podjetju HESS že 12,6 % poslovni delež. Republika Slovenija ima 100 % poslovni delež v podjetju GEN. Skupina GEN je v letu 2012 ustvarila 180.505.797 EUR⁴, v letu 2013 pa 193.702.689 EUR⁵ prihodkov od prodaje na trgu Republike Slovenije.
6. Prevzeto podjetje HESS je dejavno na področju proizvodnje električne energije v hidroelektrarnah (HE Boštanj, HE Arto – Blanca in HE Krško so že zgrajene in v polnem delovanju, HE Brežice je v izgradnji, HE Mokrice pa je še predvidena za izgradnjo) in na področju gradnje in vzdrževanja hidroelektrarn na Spodnji Savi. Pred nastankom predmetne koncentracije je bilo podjetje HESS del skupine HSE, ki predstavlja prvi energoski steber v Republiki Sloveniji in je največji proizvajalec in trgovec z električno energijo na trgu prodaje električne energije na debelo v Republiki Sloveniji in združuje hidroelektrarne, termoelektrarne in premogovnik. Podjetje HESS je bilo ustanovljeno v letu 2008 z namenom racionalne izgradnje novih proizvodnih hidro objektov ter zanesljive, konkurenčne in okolju prijazne proizvodnje električne energije. Podjetje HESS ima 100 % poslovni delež v podjetju Partner storitveno in trgovsko podjetje d.o.o., Cesta bratov Cerjakov 33A, 8250 Brežice, ki se ukvarja s popravili kovinskih izdelkov, strojev in naprav, montažo industrijskih strojev in naprav, gradnjo vodnih objektov in drugimi gradbenimi deli, ter vzdrževanjem. Pred izvedeno koncentracijo je bila lastniška struktura podjetja HESS sledeča: podjetja iz skupine HSE so imela skupaj v lasti 84,6 % poslovni delež in sicer: HSE 51 % poslovni delež,

² Uradni list RS, št. 36/09 in 3/14.

³ Uradni list RS, št. 106/10-UPB5.

⁴ Računovodsko poročilo skupine GEN, Izkaz poslovnega izida skupine za leto 2012, str. 142 (dokument opr. št. 3061-2/2014-1, priloga 5).

⁵ Računovodsko poročilo skupine GEN, Izkaz poslovnega izida skupine za leto 2013, str. 139 (dokument opr. št. 3061-12/2014-1, priloga 5).

Dravske elektrarne Maribor d.o.o. (v nadaljevanju: DEM) 30,8 % poslovni delež in Soške elektrarne Nova Gorica d.o.o. (v nadaljevanju: SENG) 2,8 % poslovni delež, podjetja iz skupine GEN pa so imela skupaj v lasti 15,4 % poslovni delež (GEN 12,6 % poslovni delež in TEB 2,8 % poslovni delež). Podjetje HESS je v letu 2012 ustvarilo 9.945.922 EUR⁶ in v letu 2013 13.298.602 EUR⁷ prihodkov od prodaje na trgu Republike Slovenije.

7. Podjetje GEN je v projekt izgradnje HESS vstopilo z namenom energetskega obvladovanja celotnega porečja reke Save. Z večinskim deležem v podjetju HESS bo podjetje GEN prevzelo tudi koordinacijo obratovanja spodnjehavskih hidroelektrarn. Z nakupom poslovnega deleža v HESS se bo izboljšala ekonomika celotne verige hidroelektrarn na Savi, povečal se bo delež proizvodnje iz obnovljivih virov energije v skupini GEN in njen celotni portfelj. S prevzemom vodilne vloge pri projektu HESS in z vodenjem, obratovanjem in vzdrževanjem spodnjehavskih hidroelektrarn bo GEN uresničil enega svojih pomembnih strateških ciljev.⁸ Trenutni portfelj podjetja GEN temelji na naslednjih trajnostnih in obnovljivih virih energije: jedrska energija (NEK), vodna energija (SEL in HESS), sončna energija (male fotoelektrarne Mavčiče, Medvode, Vrhovo in Brestanica). Podjetje GEN bo s povečanjem deleža v podjetju HESS povečal delež obnovljivih virov energije z namenom varne in zanesljive oskrbe z električno energijo.

II. PODREJENOST ZPOMK-1

A Koncentracija

8. Podjetja GEN, SEL in HSE so dne 4. 6. 2014 sklenila pismo o nameri, iz katerega izhaja, da je podjetje HSE pripravljeno prodati, podjetji GEN in SEL pa sta skupaj pripravljene kupiti 35,6 % poslovni delež, ki ga ima podjetje HSE v podjetju HESS, ter da je namera skladna s 3. členom Zakona o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save⁹, ki določa, da so družbeniki koncesionarja¹⁰ lahko samo HSE in GEN ter z njima povezana podjetja, ki so v njuni izključni lasti. Podpisniki pisma o nameri so dne 2. 7. 2014 sklenili še Pogodbo o odsvojitvi dela poslovnega deleža v podjetju HESS¹¹, na podlagi katere je podjetje HSE prodalo 35,6 % poslovni delež v podjetju HESS, podjetji GEN in SEL pa sta pridobili, prvi 20,9 %, drugi 14,7 % poslovni delež v podjetju HESS.
9. Iz prečiščenega besedila Komisije o pravni pristojnosti v okviru Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004 o nadzoru koncentracij podjetij¹² (v nadaljevanju: Obvestilo Komisije) izhaja, da se kontrolni delež, ki ga imajo različne osebe v skupini, običajno dodeli podjetju, ki izvaja nadzor nad različnimi formalnimi imetniki pravic. V skladu z navedenim je Agencija poslovnemu deležu, ki ga ima družbenik GEN v podjetju HESS, prišteda tudi poslovna deleža, ki ga imata njegovi odvisni podjetji v podjetju HESS.¹³ Glede na pojasnjeno je Agencija ugotovila, da bo nadzor v podjetju HESS, neposredno in posredno preko svojih odvisnih podjetij pridobilo podjetje GEN. Po izvedeni koncentraciji bo imelo podjetje GEN, ki je imelo že pred pridobitvijo 20,9 % poslovnega deleža v podjetju HESS v tem podjetju 12,6 % poslovni delež, ter skupaj z deležema, ki ga imata v podjetju HESS njegovi odvisni podjetji SEL (14,7 %) in TEB (2,8 %), skupaj 51 % poslovni delež, kar predstavlja večinski delež v podjetju HESS. Podjetja iz skupine HSE pa bodo imela po izvedeni koncentraciji v podjetju HESS skupni 49 % poslovni delež (HSE 15,4 %, DEM 30,8 % in SENG 2,8 %)¹⁴.

⁶ Revidirani računovodski izkazi, Letno poročilo podjetja HESS za leto 2012, str. 74.

⁷ Revidirani računovodski izkazi, Letno poročilo podjetja HESS za leto 2013, str. 66.

⁸ <http://www.gen-energija.si/si/genovice/>, vpogled z dne 22. 7. 2014.

⁹ Uradni list RS, št. 20/04 – UPB, 91/07 in 87/11 – ZPKEPS-1.

¹⁰ Podjetje HESS je leta 2008 vstopilo kot koncesionar za izvajanje koncesije za izkoriščanje vodnega energetskega potenciala na območju Spodnje Save od Suhadola do državne meje z Republiko Hrvaško na vodnih telesih oziroma delih vodnih teles SI1VT713, SI1VT739, SI1VT913 in SI1VT930.

¹¹ Priloga dokumenta opr. št. 3061-12/2014-2 (Notarski zapis opr. št. SV-406/2014).

¹² UL C 95, 16.4.2008, odst. 13.

¹³ Gre za podjetja SEL in TEB, v katerih ima podjetje GEN 100 % poslovni delež.

¹⁴ Podjetje HSE ima 100 % poslovni delež v podjetju DEM in SENG.

10. Priglasitelj je navedel, da bo podjetje GEN po izvedeni koncentraciji z 51 % poslovnim deležem v podjetju HESS ter na podlagi družbene pogodbe podjetja HESS¹⁵ pridobilo izključno kontrolo nad navedenim podjetjem. Izključna kontrola obstaja, če lahko samo eno podjetje izvaja odločilni vpliv nad drugim podjetjem¹⁶. Po navedbah priglasitelja bo imelo podjetje GEN pristojnost določanja strateških poslovnih odločitev v podjetju HESS, kar vključuje odločitve o vprašanih, kot so finančni načrt, poslovni načrt, glavne investicije ali imenovanje višjega vodstva in presegajo odločitve, ki so običajne za zaščito pravic manjšinskih delničarjev (npr. odločitve o bistvu skupnega podjetja, kot so na primer spremembe statuta, povečanje ali zmanjšanje kapitala ali likvidacija).
11. Agencija je preučila družbeno pogodbo podjetja HESS, pri čemer je preverila, kakšne odločitve bo lahko sprejemalo podjetje GEN z 51 % glasov vseh družbenikov. Pri tem je ugotovila, da lahko skupščina veljavno odloča, če je na skupščini navzočih najmanj 75 % glasov vseh družbenikov, za sprejem sklepov pa mora glasovati najmanj 2/3 glasov vseh družbenikov. Agencija ugotavlja, da večina odločitev iz pristojnosti skupščine družbenikov v ciljnem podjetju ni bistvenih za strateško gospodarsko ravnanje podjetja HESS, razen dveh odločitev, in sicer: (i) sprejem temeljev poslovne politike in razvojnega načrta družbe, in (ii) izvolitev in razrešitev članov nadzornega sveta družbe.
12. Priglasitelj je navedel¹⁷, da temelji poslovne politike niso zakonsko predpisan dokument in da [REDACTED]
Prav tako razvojni načrt ni več predpisan obvezen dokument, kot je bil s prej veljavnim Energetskim zakonom, zaradi česar priglasitelj meni, da navedeni pristojnosti skupščine (t.j. sprejem temeljev poslovne politike in razvojnega načrta družbe), ne predstavlja strateških poslovnih odločitev. Agencija sprejema priglasiteljevo razlago, saj iz predloženega Poslovnega načrta za leto 2014, ki ga je predložil priglasitelj¹⁸ izhaja, da je poslovni načrt tisti dokument, ki je ključen za poslovanje podjetja, saj podrobno navaja strateške cilje podjetja, skupaj z ukrepi, ki jih je treba izvajati za doseganje navedenih ciljev. Izključni odločilni vpliv pri sprejemu Poslovnega načrta podjetja HESS pa ima večinski družbenik v podjetju HESS (podjetje GEN), preko odločilnega glasu v nadzornem svetu podjetja HESS. Nadzorni svet je namreč sestavljen iz 6 članov, 3 člani so iz skupine HSE in 3 iz skupine GEN in veljavno odloča, če so na seji prisotni vsaj štirje člani nadzornega sveta, pri čemer je sklep sprejet, če zanj glasuje večina na seji prisotnih članov. V primeru enakega števila glasov, ima odločilni glas predsednik nadzornega sveta, ki je predstavnik družbenika GEN. Agencija ugotavlja, da ima podjetje GEN preko odločilnega glasu v nadzornem svetu zagotovljen odločilni vpliv pri sprejemu še dveh strateških poslovnih odločitev, in sicer (i) daje mnenja k temeljem poslovne politike in programu razvoja družbe in (ii) imenuje in odpokliče direktorja družbe.
13. Po preučitvi vseh elementov pridobitve izključne kontrole podjetja GEN v podjetju HESS je Agencija ugotovila, da družbena pogodba podjetja HESS večinskemu družbeniku GEN omogoča izvajanje odločilnega vpliva na strateške poslovne odločitve podjetja HESS. Navedeno, ob upoštevanju dejstva, da podjetja iz skupine HSE, ki imajo v podjetju HESS skupni 49 % poslovni delež, ne razpolagajo z drugimi pravicami, ki bi jim omogočale veto pri odločitvah, bistvenih za strateško gospodarsko ravnanje ciljnega podjetja (pravice, ki bi se nanašale na finančni načrt, velike investicije ali imenovanje višjega vodstva), in ki bi zadoščale za skupno kontrolo, pomeni, da bo podjetje GEN po izvedeni koncentraciji v podjetju HESS izvajalo izključno kontrolo.
14. Takšna pridobitev kontrole nad podjetjem pomeni koncentracijo v smislu druge alineje prvega odstavka 10. člena ZPOmK-1, ki določa, da gre za koncentracijo pri trajnejših spremembah kontrole nad podjetjem, kadar ena ali več fizičnih oseb, ki že obvladuje najmanj eno podjetje, ali kadar eno ali več podjetij bodisi z nakupom vrednostnih papirjev ali premoženja, s pogodbo ali kako drugače pridobi neposredno ali posredno kontrolo nad celoto ali deli enega ali več podjetij.

¹⁵ Priloga dokumenta opr. št. 3061-12/2014-2.

¹⁶ Obvestilo Komisije, odst. 54.

¹⁷ Dokument opr. št. 3061-12/2014-5 z dne 11. 8. 2014, str. 2.

¹⁸ Priloga Ad2 dokumenta št. 3061-12/2014-5 z dne 11. 8. 2014.

B Preseganje pragov po prvem odstavku 42. člena ZPOmK-1

15. ZPOmK-1 v prvem odstavku 42. člena določa, v katerih primerih morajo udeleženci koncentracije le-to priglasiti Agenciji. Priglasitev je potrebna, če je skupni letni promet v transakciji udeleženih podjetij skupaj z drugimi podjetji v skupini v predhodnem poslovnem letu na trgu Republike Slovenije presegel 35 mio EUR in če je letni promet prevzetega podjetja skupaj s podjetji v skupini presegel 1 mio EUR.
16. Iz predloženih finančnih podatkov priglasitelja ter javno dostopnih podatkov izhaja, da je znašal letni promet podjetja GEN skupaj z drugimi podjetji v skupini v predhodnem poslovnem letu, to je v letu 2013, na trgu Republike Slovenije 193.702.689 EUR¹⁹, letni promet podjetja HESS v predhodnem poslovnem letu na trgu Republike Slovenije pa je znašal 13.298.602 EUR²⁰. Navedeno pomeni, da je presežen prag 35 mio EUR letnega prometa, določen v prvi alineji prvega odstavka 42. člena ZPOmK-1, ter hkrati prag 1 mio EUR letnega prometa prevzetega podjetja skupaj z drugimi podjetji v skupini v predhodnem poslovnem letu na trgu Republike Slovenije, določen v drugi alineji prvega odstavka 42. člena ZPOmK-1.
17. Podrejenost koncentracije določbam ZPOmK-1 in s tem obveznost priglasitve Agenciji nastane, ko sta kumulativno izpolnjena oba pogoja – pravni in ekonomski. V primeru koncentracije podjetij GEN in HESS sta izpolnjena oba pogoja, zaradi česar je zadevna koncentracija podjetij podrejena določbam ZPOmK-1.

C Pristojnost Agencije

18. Na podlagi tretjega odstavka 21. člena Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004 z dne 20. januarja 2004 o nadzoru koncentracij podjetij²¹ (v nadaljevanju: Uredba ES o združitvah) nobena država članica ne sme uporabiti svojega nacionalnega prava o konkurenci za katero koli koncentracijo z razsežnostmi EU. Dolžnost Agencije²² je torej, da za vsako koncentracijo preveri, ali le-ta nima razsežnosti EU.²³
19. Na podlagi drugega odstavka 1. člena Uredbe ES o združitvah ima koncentracija podjetij razsežnost EU, kadar: (a) vsa udeležena podjetja na svetovnem trgu skupno ustvarijo več kakor 5.000 mio EUR skupnega prometa, in (b) skupni promet na trgu EU vsakega od vsaj dveh udeleženih podjetij presega 250 mio EUR, razen če vsako od udeleženih podjetij ustvari več kakor dve tretjini svojega skupnega prometa na trgu EU v eni in isti državi članici. Koncentracija, ki ne doseže pragov iz drugega odstavka 1. člena Uredbe ES o združitvah, ima na podlagi tretjega odstavka 1. člena Uredbe ES o združitvah razsežnost EU, če: (a) vsa udeležena podjetja na svetovnem trgu skupno ustvarijo več kakor 2.500 mio EUR skupnega prometa, (b) vsa udeležena podjetja v vsaki od vsaj treh držav članic skupno ustvarijo več kakor 100 mio EUR skupnega prometa, (c) vsako od vsaj dveh udeleženih podjetij v vsaki od vsaj treh držav članic za namen odstavka (b) ustvari več kakor 25 mio EUR skupnega prometa in (d) skupni promet na trgu EU vsakega od vsaj dveh udeleženih podjetij presega 100 mio EUR, razen če vsako od udeleženih podjetij ustvari več kakor dve tretjini svojega skupnega prometa na trgu EU v eni in isti državi članici.
20. Priglasitelj je navedel, da priglašena koncentracija po nobenem izmed kriterijev Uredbe ES o združitvah nima razsežnosti EU. Agencija na podlagi podatkov priglasitelja ter drugih razpoložljivih podatkov ugotavlja, da zadevna koncentracija ne izpolnjuje meril za koncentracijo z razsežnostjo EU, saj je znašal skupni promet skupine GEN v letu 2013 na

¹⁹ Računovodsko poročilo skupine GEN, Izkaz poslovnega izida skupine za leto 2013, str. 139 (dokument opr. št. 3061-2/2014-1, priloga 5).

²⁰ Letno poročilo za leto 2013 podjetja HESS, Izkaz poslovnega izida, str. 66 (dokument opr. št. 3061-12/2014-1, priloga 5).

²¹ UL L 24, 29.1.2004, str. 1–22.

²² Dolžnost izhaja tako iz načela lojalnosti, ki jo opredeljeno v tretjem odstavku 4. člena Pogodbe o EU (UL C 326, 26.10.2012), kot tudi iz 21. člena Uredbe ES o združitvah.

²³ Glej sodbo Sodišča EU z dne 14. julija 2006 v zadevi Endesa SA proti Komisiji, T-417/05, Zodl. 2006 str. II-2533, točki 99 in 100.

svetovnem trgu 668.243.117 EUR²⁴, skupni promet podjetja HESS in njegovoga odvisnega podjetja Partner storitveno in trgovsko podjetje d.o.o. na svetovnem trgu v letu 2013 pa 13.395.110 EUR²⁵. Tako ni presežen prag iz točke (a) drugega odstavka 1. člena Uredbe ES o združitvah (vsa udeležena podjetja na svetovnem trgu skupno ustvarijo več kakor 5.000 mio EUR skupnega prometa), kot tudi ne prag iz točke (b) drugega odstavka 1. člena Uredbe ES o združitvah (skupni promet na trgu EU vsakega od vsaj dveh udeleženih podjetij presega 250 mio EUR). Prav tako ni presežen prag iz točke (a) tretjega odstavka 1. člena Uredbe ES o združitvah (vsa udeležena podjetja na svetovnem trgu skupno ustvarijo več kakor 2.500 mio EUR skupnega prometa), kot tudi ne prag iz točke (b) tretjega odstavka 1. člena Uredbe ES o združitvah (vsa udeležena podjetja v vsaki od vsaj treh držav članic skupno ustvarijo več kakor 100 mio EUR skupnega prometa). Glede na to, da morajo biti pogoji izpolnjeni kumulativno, iz obrazloženega sledi, da zadevna koncentracija nima razsežnosti EU niti po drugem odstavku 1. člena Uredbe ES o združitvah niti po tretjem odstavku 1. člena Uredbe ES o združitvah, zato je izključna pristojnost za izvedbo presoje skladnosti zadevne koncentracije s pravili konkurence, na podlagi nacionalnega prava o konkurenci, na Agenciji.

III. SKLADNOST S PRAVILI KONKURENCE

A Upoštevni proizvodni oziroma storitveni trg

21. Upoštevni proizvodni oziroma storitveni trg je v skladu s 7. točko 3. člena ZPOmK-1 definiran kot trg, ki praviloma vključuje vse tiste proizvode ali storitve, ki jih potrošnik ali uporabnik šteje za zamenljive ali nadomestljive glede na njihove lastnosti, ceno ali namen uporabe. Upoštevni proizvodni trg se lahko določi na podlagi zamenljivosti povpraševanja, zamenljivosti ponudbe, potencialno konkurence ter morebitnih ovir za vstop na trg.
22. Pri presoji koncentracije jo Agencija ugotavlja, ali prihaja do prekrivanja dejavnosti v koncentraciji udeleženih in z njimi povezanih podjetij ali delov podjetij na katerem od trgov, kjer le-ta nastopajo, ali do povezav, ki bi omejevale konkurenco na katerem od z njim tesno povezanih trgov. Horizontalne koncentracije podjetij je mogoče opredeliti kot koncentracije, v katerih udeležena podjetja poslujejo na istih upoštevni trgih, za vertikalne koncentracije pa štejejo vse tiste koncentracije, v katerih so udeležena podjetja dejavna na različnih stopnjah oskrbne verige.
23. Praksa Evropske komisije s področja elektroenergetskega sektorja²⁶, kateri sledi tudi Agencija²⁷, razlikuje naslednje upoštevne proizvodnje trge: (i) proizvodnja in prodaja električne energije na debelo, (ii) prenos električne energije, (iii) distribucija električne energije, (iv) maloprodaja električne energije in (v) ancilijarne storitve (sistemske storitve).
24. Podjetja iz skupine GEN (GEN, NEK, SEL, TEB) in ciljno podjetje HESS delujejo na trgu proizvodnje in prodaje električne energije na debelo, podjetje GEN-I na trgu maloprodaje električne energije, v koncentraciji udeležena podjetja pa s svojimi kapacitetami delujejo tudi na trgu sistemskih storitev, ki je s trgov proizvodnje električne energije tesno povezan.
25. Dejavnosti na trgu prenosa in distribucije električne energije izvajata podjetji Elektro Slovenija, d.o.o.²⁸ (v nadaljevanju: ELES) in SODO, d.o.o.²⁹, ki upravljata stalna omrežja, namenjena zagotavljanju javnih storitev v zvezi s proizvodnjo, transportom in distribucijo električne energije. Zaradi izvedene koncentracije na teh dveh trgih ne bo prišlo do sprememb, zato Agencija vpliva na učinkovito konkurenco na teh dveh trgih ni presojala.

²⁴ Letno poročilo družbe in skupine GEN za leto 2013 (konsolidiran promet skupine GEN).

²⁵ Letno poročilo družbe HESS, d.o.o. in skupine HESS za leto 2013 in Letno poročilo za leto 2013 družbe Partner storitveno in trgovsko podjetje d.o.o. Senovo.

²⁶ Odločbe Evropske komisije št. COMP/M.5224 EDF/BRITISH ENERGY, št. COMP/M.3440 EDP/ENI/GDP, št. COMP/M.3448 EDP/Hydroelectrica del Cantabrico, št. COMP/M.5978 GDF SUEZ/International Power, št. COMP/M.4180 GAZ DE FRANCE/SUEZ in št. COMP/M.4841 ENEL/EMS.

²⁷ Odločba opr. št. 306-143/2007-8 (GEN, TEB in SEL) in odločba opr. št. 306-80/2011-5 (Patrol, d.d. in IGES d.o.o.).

²⁸ Sistemski operater prenosnega omrežja električne energije.

²⁹ Sistemski operater distribucijskega omrežja električne energije.

26. Na podlagi posredovanih podatkov priglasiatelja Agencija ugotavlja, da bo z obravnavano koncentracijo prišlo tako do horizontalnih kot vertikalnih povezav dejavnosti v koncentraciji udeleženi in z njimi povezani podjetji, zato bo v nadaljevanju presojala horizontalne učinke obravnavane koncentracije na trgu proizvodnje in prodaje električne energije na debelo, preučila pa bo tudi vertikalne povezave med trgom proizvodnje in prodaje električne energije na debelo in trgom maloprodaje električne energije.

TRG ZAGOTAVLJANJA SISTEMSKIH STORITEV

27. Sistemske storitve so storitve, ki jih zagotavlja sistemski operater omrežja z namenom, da zagotovi normalno obratovanje celotnega slovenskega elektroenergetskega sistema. Navedene storitve zagotavlja podjetje ELES, na posameznih delih distribucijskega omrežja pa tudi SODO. Podjetje ELES zagotavlja³⁰ naslednje sistemske storitve: regulacijo frekvence in moči (primarno, sekundarno in terciarno), regulacijo napetosti, pokrivanje odstopanj dejanskih izmenjav regulacijskega območja od načrtovanih vrednosti, zagon agregatov brez zunanjega napajanja, pokrivanje tehničnih izgub, ki nastanejo v prenosnem omrežju in razbremenjevanje omrežja.
28. Priglasiatelj je navedel, da podjetje ELES izbira ponudnike za izvajanje posameznih sistemskih storitev bodisi na dražbi (npr. za zagotavljanje terciarne frekvence in moči), bodisi z neposrednimi pogajanjem s potencialnimi ponudniki (npr. za sekundarno regulacijo frekvence in moči, regulacijo napetosti in zagon agregatov brez zunanjega napajanja). Sistemski storitvi pokrivanja odstopanj dejanskih izmenjav regulacijskega območja od načrtovanih vrednosti in razbremenjevanja omrežja, izvaja podjetje ELES samo, medtem ko energijo za pokrivanje tehničnih izgub, ki nastanejo na prenosnem omrežju, kupuje na prostem trgu.
29. Sistemske storitve ponujajo praviloma proizvajalci električne energije, priključeni na slovensko elektroenergetsko omrežje oziroma trgovci z električno energijo, pri čemer je ponudba in delovanje ponudnikov na trgu sistemskih storitev regulirana z zakonskimi in podzakonskimi akti. Priglasiatelj navaja, da je trg sistemskih storitev zelo specifičen trg, ki le na produktu zagotavljanja terciarne regulacije frekvence uvaja dejansko konkurenco, vse ostale sistemske storitve pa se izvajajo na vseh enotah, ki so priključene na prenosno omrežje v obsegu, v katerem posamezno sistemsko storitev posamezna enota lahko zagotavlja (gre torej za regulirane sistemske storitve, ki jih morajo vsi ponudniki teh storitev obvezno zagotavljati). Ker prihaja do horizontalnega prekrivanja dejavnosti v koncentraciji udeleženi podjetji le na dveh produktih sistemskih storitev, in sicer na produktu regulacije frekvence in moči (primarno) in produktu regulacije napetosti, ki nista podvržena tržni dejavnosti, Agencija učinkov priglašene koncentracije na teh dveh trgih ni presojala. Na edinem produktu sistemskih storitev, ki je podrejen tržnim zakonitostim, pa se dejavnosti podjetij iz skupine GEN in HESS ne prekrivajo, saj podjetje HESS na produktu terciarne regulacije frekvence ne deluje, zato Agencija nadaljnje presoje na trgu zagotavljanja sistemskih storitev ni izvedla.

TRG PROIZVODNJE IN PRODAJE ELEKTRIČNE ENERGIJE NA DEBELO

30. Na trgu proizvodnje in prodaje električne energije na debelo sta v Republiki Sloveniji oblikovana dva energetska stebra, prvi v okviru skupine HSE, znotraj katerega delujejo podjetja: DEM, SENG, HESS, Termoelektrarna Šoštanj d.o.o. (v nadaljevanju: TEŠ) in Termoelektrarna Trbovlje d.o.o. (v nadaljevanju: TET), in drugi v okviru skupine GEN, v katero so vključena naslednja proizvodna podjetja: SEL, TEB in NEK.³¹ Priglasiatelj meni, da zaradi strukture trga električne energije v Republiki Sloveniji, kjer sta prisotna dva energetska stebra, ki prodajata električno energijo svojih proizvodnih enot, tega trga ni potrebno ločiti na trg proizvodnje in trg veleprodaje električne energije. Po navedbah priglasiatelja se večina električne energije proizvedene v Republiki Sloveniji, proda preko enega izmed teh dveh stebrov.

³⁰ V skladu s Sistemskimi obratovalnimi navodili za prenosno omrežje električne energije, Uradni list RS, št. 71/12.

³¹ Poročilo o stanju na področju energetike v Republiki Sloveniji v letu 2012, str. 37.

31. Tudi Evropska komisija obravnava trg proizvodnje in prodaje električne energije na debelo kot enotni trg³², ki obsega proizvodnjo električne energije in uvoz električne energije za potrebe prodaje prodajalcem električne energije na drobno, ki prodajajo električno energijo na drobno končnim odjemalcem (distribucijskim podjetjem) na slovenskem trgu, in velikim industrijskim odjemalcem s prenosnega omrežja na slovenskem trgu (v nadaljevanju tudi: veleprodajni trg).
32. Priglasitelj je navedel, da so udeleženci veleprodajnega trga električne energije proizvajalci električne energije, trgovci, dobavitelji električne energije in tuji trgovci z električno energijo, prek slovenskega trga pa na tuje trge dostopajo tudi domači trgovci in proizvajalci električne energije. Na veleprodajnem trgu se trguje z zaprtimi pogodbami, pri katerih so količine in časovni potek dobave vnaprej določeni, cena pa ni odvisna od dejanske realizacije pogodb.³³ Vsak udeleženec tega trga, ki hoče prodati ali kupiti električno energijo na veleprodajnem trgu, mora biti član bilančne sheme, vso transakcijo pa mora prijaviti organizatorju trga, podjetju Borzen, d.o.o., ki je v 100 % lasti države. Bilančna shema je konec leta 2013 štela 54 bilančnih skupin in 20 bilančnih podskupin.³⁴ Zaprte pogodbe so podlaga za sestavljanje vozniških redov bilančnih skupin, zato je vsako odstopanje dejansko dobavljenih količin od tistih, ki so bile dogovorjene v zaprtih pogodbah, predmet obračuna odstopanj v skladu s Pravili za delovanje trga z električno energijo.³⁵
33. Na veleprodajnem trgu sklepajo udeleženci posle večinoma (i) bilateralno na tako imenovanem OTC trgu ali na (ii) borzah v Sloveniji in tujini (v Republiki Sloveniji izvaja dejavnost borze podjetje BSP Regionalna energetska borza, d.o.o.). Pri bilateralnem sklepanju pogodb, to je med prodajalcem in kupcem, se kot merilo cen običajno uporabljajo indeksi cen, doseženi na borzi električne energije, ki so regulirani in cenovno pregledni.³⁶ Priglasitelj je še navedel, da sta bili v letu 2012 v Sloveniji vzpostavljeni dve novi vrsti trgov, to je izravnalni trg, na katerem podjetje ELES kupuje in prodaja energijo za izravnavo sistema, in trg znotraj dneva, na katerem trgovci in dobavitelji kupujejo in prodajajo energijo po zaključku borznega trgovanja za dan vnaprej.
34. Priglasitelj navaja, da je slovenski elektroenergetski sistem vpet v širši ENTSO-E sistem, ki povezuje vse sistemske operaterje prenosnih omrežij in omogoča, da se lahko za potrebe izravnave energetske bilance domačega trga energija uvaža in izvaža na treh sosednjih mejah (Avstrija-Slovenija, Italija-Slovenija in Hrvaška-Slovenija).

TRG PRODAJE ELEKTRIČNE ENERGIJE NA DROBNO

35. Trg prodaje električne energije na drobno (v nadaljevanju tudi: maloprodajni trg) je trg, ki vključuje prodajo električne energije končnemu potrošniku. Na tem trgu nastopajo dobavitelji električne energije na ponudbeni strani in končni odjemalci na strani povpraševanja. Na maloprodajnem trgu električne energije dobavitelji in odjemalci sklepajo odprte pogodbe, pri katerih količine dobavljene energije in časovni potek dobave niso vnaprej določeni. Odjemalci plačajo dobavljeno energijo na podlagi dejansko porabljene količine energije, merjene z ustreznimi števci.
36. Glede na dosedanje prakso Agencije³⁷ in Evropske komisije³⁸ bi lahko trg prodaje električne energije na drobno razčlenili na ožje upoštevne trge glede na posamezno kategorijo odjemalcev, in sicer: (i) upoštevni trg dobave električne energije gospodinjstvom odjemalcem, (ii) upoštevni trg dobave električne energije malim poslovnim odjemalcem

³² Odločba Evropske komisije št. COMP/M.3440 ENI/EDP/GDP, odstavek 37.

³³ Plačilo v primeru zaprtih pogodb poteka zgolj na podlagi teh pogodb (tudi tedaj, ko se dejansko dobavljene količine električne energije razlikujejo od tistih, določenih v zaprtih pogodbah).

³⁴ http://www.borzen.si/si/ot/SitePages/2_2_1.aspx.

³⁵ Uradni list RS, št. 30/01, 118/03 in 98/09.

³⁶ Pravila za delovanje organiziranega trga električne energije, Uradni list RS, št. 98/09 in nastl.

³⁷ Odločba Agencije št. 306-80/2011-5 z dne 4.10.2011.

³⁸ Odločbe Evropske komisije v zadevah EDP-ENI-GDP (št. M.3440 z dne 9.12.2004), E.ON/MOL (št. M.3969 z dne 21.12.2005), EBN/Cogas energy (št. M.4370, z dne 28.9.2006), Preussen Elektra/EZH (št. M.1659, z dne 30.9.1999), VATTENFALL/NUON ENERGY (št. M.5496), Gaz de France/Suez (M.4180) in druge.

(letni odjem do 50 MWh), (iii) upoštevni trg dobave električne energije drugim poslovnim odjemalcem (letni odjem nad 50 MWh do 2 GWh) in (iv) upoštevni trg dobave velikim poslovnim odjemalcem (odjem nad 2 GWh). Ne glede na to, ali bi Agencija upoštevni trg prodaje električne energije na drobno opredelila ožje ali širše, bi bila presoja o skladnosti obravnavane koncentracije s pravili konkurence, ki sledi v nadaljevanju, enaka. Agencija tega trga zaradi pojasnjenih razlogov ni dokončno opredelila.

B Upoštevni geografski trg

37. Upoštevni geografski trg je v skladu z 8. točko 3. člena ZPOmK-1 definiran kot trg, ki praviloma vključuje območje, na katerem si konkurenti na upoštevnem proizvodnem oziroma storitvenem trgu medsebojno konkurirajo pri prodaji ali nakupu proizvodov ali storitev, na katerem so pogoji konkurence dovolj homogeni in ki ga je mogoče razlikovati od sosednjih območij, ker so pogoji konkurence na njih občutno drugačni. Dejavniki, ki so ključni pri presoji upoštevnege geografskega trga, so različne pravne zahteve, standardi, davčna bremena, transportni stroški, cenovne razlike med različnimi deli trga, tržne navade ipd.

TRG PROIZVODNJE IN PRODAJE ELEKTRIČNE ENERGIJE NA DEBELO

38. Evropska komisija je v svojih odločbah upoštevni geografski trg proizvodnje in prodaje električne energije na debelo praviloma opredeljevala kot nacionalni trg³⁹. Tudi Agencija je v svoji pretekli praksi⁴⁰ upoštevneemu geografskemu trgu veleprodaje električne energije pripisala nacionalno dimenzijo trga, pri čemer pa je nakazala, da bi lahko območje nabave električne energije poleg območja Republike Slovenije obsegalo tudi območje sosednjih držav, od koder izvirajo nabavni viri električne energije za slovenske kupce (uvoz električne energije). Priglasitelj meni, da je upoštevni geografski trg proizvodnje in veleprodaje električne energije na debelo, zaradi razvitih čezmejnih prenosnih zmogljivosti, visoke stopnje uvoza, generične narave blaga, širši od nacionalnega.
39. Ker se dejavnosti v koncentraciji udeleženih podjetij na navedenem trgu prekrivajo le v majhnem obsegu, zaradi česar niti ob najožji opredelitvi upoštevnege geografskega trga ne bi bil izkazan sum glede skladnosti koncentracije s pravili konkurence, Agencija meni, da dokončna opredelitev geografske dimenzije navedenega upoštevnege/storitvenega trga ni potrebna.

TRG PRODAJE ELEKTRIČNE ENERGIJE NA DROBNO

40. Priglasitelj je navedel, da je upoštevni geografski trg trga prodaje električne energije na drobno območje Republike Slovenije, na katerem lahko od 1. julija 2007 vsak končni odjemalec prosto izbira svojega dobavitelja električne energije. Agencija je za potrebe presoje zadevne koncentracije kot geografski trg trga prodaje električne energije na drobno opredelila območje Republike Slovenije.

C Presoja koncentracije

41. V skladu z 11. členom ZPOmK-1 so prepovedane koncentracije, ki bistveno omejujejo učinkovito konkurenco na ozemlju Republike Slovenije ali njegovem znatnem delu, zlasti kot posledica ustvarjanja ali krepitev prevladujočega položaja. Agencija presoja koncentracije zlasti glede na tržni položaj v koncentraciji udeleženih podjetij, njihovo možnost za financiranje, strukturo trga, izbiro, ki jo imajo na voljo dobavitelji in uporabniki, ter njihov dostop do virov ponudbe oziroma do samega trga, obstoj morebitnih pravnih ali dejanskih vstopnih ovir, gibanje ponudbe in povpraševanja na upoštevneih trgih, koristi vmesnih in končnih uporabnikov ter glede na tehnični in gospodarski razvoj pod pogojem, da je v korist potrošnikom in ne ovira konkurence.

³⁹ Odločbe Evropske komisije: Grupo Villar MIR/ENBW/Hidrocarbónica, 2004/135/EC, št. M, 2/134, OJ L 48, 18.2.2004, str. 86., EDF/Sogobel št. M.5549 z dne 12. 11. 2009, EDF/British Energy, št. M.5224, 22. 12. 2008, idr.

⁴⁰ Odločba Agencije št. 306-113/2011-233 z dne 30.11.2012, odst. 104.

42. V nadaljevanju je Agencija najprej izvedla presojo na trgu proizvodnje in prodaje električne energije na debelo, na katerem prihaja do horizontalnega prekrivanja dejavnosti v koncentraciji udeleženih podjetij, zatem pa je preučila še vertikalne učinke priglašene koncentracije podjetij med trgoma proizvodnje in prodaje električne energije na debelo ter maloprodajnim trgoma električne energije.

HORIZONTALNI UČINKI

Trg proizvodnje in prodaje električne energije na debelo

43. V povprečju zadnjih treh so je na podlagi podatkov o količini proizvedene električne energije po proizvodnih virih v Republiki Sloveniji, ki jih je posredoval priglasiatelj, največ električne energije proizvedlo v hidroelektrarnah in termoelektrarnah, sledi jedrska elektrarna in drugi manjši proizvajalci na prenosnem in distribucijskem omrežju. Kot je razvidno iz Tabele 1, so v letu 2013 k proizvodnji električne energije na območju Republike Slovenije, ki dejansko pripada slovenskim odjemalcem električne energije (upoštevaje le polovico proizvodnje NEK⁴¹), hidroelektrarne prispevale 35,5 %, sledijo termoelektrarne s skupnim 35 % deležem in jedrska elektrarna z 19,5 % deležem. Male elektrarne na distribucijskem omrežju so skupaj proizvedle 9,2 %, male elektrarne na prenosnem omrežju pa 0,8 % električne energije. Slovenski proizvodni objekti električne energije so v povprečju zadnjih treh let proizvedli 15.147 GWh električne energije letno, pri čemer je bila dejanska proizvodnja za slovenski trg električne energije (upoštevana le polovica proizvodnje NEK) manjša in je znašala v povprečju zadnjih treh let 12.500 GWh letno.

Tabela 1: Deleži proizvodnih virov električne energije v Republiki Sloveniji v letih 2011, 2012 in 2013

Vrsta proizvodnje	2011 (GWh)	Delež	2012 (GWh)	Delež	2013 (GWh)	Delež
Jedrska elektrarna*	2.951	24,2 %	2.622	21,4 %	2.518	19,5 %
Termoelektrarne	4.916	40,3 %	4.764	38,9 %	4.518	35,0 %
Hidroelektrarne	3.420	28,1 %	3.815	31,1 %	4.583	35,5 %
Drugi manjši proizvajalci na prenosnem omrežju ⁴²	97	0,8 %	93	0,8 %	110	0,8 %
Drugi manjši proizvajalci na distribucijskem omrežju ⁴³	803	6,6 %	956	7,8 %	1.184	9,2 %
SKUPAJ	12.186	100,0 %	12.250	100,0 %	12.913	100,0 %

* Upoštevana le polovica proizvodnje NEK

Vir: ELES, d.o.o., Letno poročilo o obratovanju prenosnega omrežja za leto 2011, 2012 in 2013.

44. Prod izvedeno koncentracijo so električno energijo na območju Republike Slovenije proizvajala podjetja iz skupine HSE, v katero so se poleg podjetja HESS uvrščala še podjetja DEM, SENG, TEŠ in TET, ki so tvorila prvi energetske steber. V drugi energetske steber pa so bila vključena podjetja iz skupine GEN, ki so jo sestavljala podjetja SEL, TEB in NEK. Podjetje Termoelektrarna Toplarna Ljubljana, d.o.o. (v nadaljevanju: TE-TOL) proizvaja in prodaja električno energijo na trgu samostojno. Podjetja DEM, SEL, HESS in

⁴¹ V skladu z meddržavnim sporazumom med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško polovica proizvodnje NEK pripada Republiko Hrvaški, kar zmanjšuje delež NEK v dejanski slovenski proizvodnji jedrske energije.

⁴² Prenosno elektroenergetsko omrežje poteka od proizvajalca oziroma povezave s sosednjimi prenosnimi omrežji do distribucijskega omrežja ali do uporabnika omrežja.

⁴³ Distribucijsko elektroenergetsko omrežje poteka od prenosnega elektroenergetskega omrežja do končnega odjemalca.

SENG proizvajajo električno energijo v hidroelektrarnah, NEK v jedrski elektrarni, TEŠ in TET v termoelektrarnah na premog, TEB v termoelektrarni, ki kot gorivo uporablja tekoča in plinasta goriva, TE-TOL pa proizvaja toploto in električno energijo v soproizvodnji na premog. Navedena podjetja imajo proizvodne objekte z močjo nad 10 MW in so priključena na prenosno elektroenergetsko omrežje. Na prenosno in distribucijsko omrežje so v slovenski elektroenergetski sistem priključeni tudi manjši proizvodni objekti, izmed katerih je pomembna predvsem proizvodnja v malih hidroelektrarnah, sončnih elektrarnah in drugih obnovljivih virov.

45. Priglasitelj jo za zadnja tri leta navedel podatke o inštalirani moči proizvodnih objektov, ki so na trgu Republike Slovenije ukvarjajo s proizvodnjo električne energije, pri čemer Agencija v Tabeli 2 navaja le podatke za leto 2013, saj podatki o inštalirani moči proizvodnih objektov električne energije za leti 2011 in 2012 bistveno ne odstopajo od podatkov za leto 2013.

Tabela 2: Inštalirana moč proizvodnih objektov električne energije na območju Republike Slovenije v letu 2013

Proizvajalec	Inštalirana moč na pragu (MW)	Delež glede na vse proizvajalce	Delež na prenosnem omrežju
HSE	1.866	57,0 %	67,3 %
hidroelektrarne	1.036	-	-
termoelektrarne	830	-	-
GEN	763	23,3 %	27,5 %
hidroelektrarne	118	-	-
termoelektrarne	297	-	-
jedrski elektrarna*	348	-	-
TE-TOL	113	3,5 %	4,1 %
Drugi manjši proizvajalci na prenosnem omrežju	28,7	0,9 %	1,0 %
male hidroelektrarne	10,4	-	-
sončne elektrarne	2,8	-	-
Soproizvodnja na fosilna goriva	15,6	-	-
Drugi manjši proizvajalci na distribucijskem omrežju	502,93	15,4 %	-
male hidroelektrarne	102,51	-	-
sončne elektrarne	259,51	-	-
drugo	140,91	-	-
Skupaj v RS	3.274	100,0 %	-
- na prenosnem omrežju	2.771	-	100,0 %

* Upoštevana le polovica inštalirane moči NEK

Vir: Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2013, str. 43 (Javna agencija RS za energijo).

46. Iz gornje tabele izhaja, da je bil v letu 2013 največji proizvajalec električne energije z vidika inštalirane moči skupina HSE, ki je dosegla 57 % tržni delež oziroma 67,3 % tržni delež na prenosnem omrežju, sledila je skupina GEN s 23,3 % oziroma s 27,5 % tržnim deležem na prenosnem omrežju. Podjetje TE-TOL je v enakem obdobju doseglo 3,5 % oziroma 4,1 % tržni delež na prenosnem omrežju, drugi manjši proizvajalci pa so dosegli 0,9 % oziroma 1 % tržni delež na prenosnem omrežju. Tržna struktura navedenih proizvodnih podjetij ni bila bistveno drugačna v letih 2012 in 2011, saj se proizvodno zmogljivosti med leti ne spreminjajo, razen ob investiciji v novo proizvodno enoto ali ob zapiranju katere izmed proizvodnih enot.
47. Po navedbah priglasitelja znaša inštalirana moč na pragu podjetja HESS, ki je v Tabeli 2 zajeta v podatku za skupino HSE, 123 MW (HE Boštanj 36 MW, HE Blanca 45 MW in HE Krško 42 MW), kar pomeni, da podjetje HESS kot proizvajalec električne energije z vidika

inštalirane moči na območju Republike Slovenije dosega 3,7 % tržni delež oziroma 4 % tržni delež na prenosnem omrežju.

48. Izračun tržnih deležev glede na inštalirano moč proizvodnih objektov je skladno s prakso Evropske komisije⁴⁴ le eden od pokazateljev tržne moči proizvajalcev električne energije. Agencija zato v Tabeli 3 navaja podatke o dejansko proizvedeni količini električne energije za podjetja iz skupine GEN in podjetje HESS, ki jih je posredoval priglasiatelj, za zadnja tri leta.

Tabela 3: Proizvedena električna energija podjetij iz skupine GEN in podjetja HESS po posameznih proizvodnih virih v letih 2011, 2012 in 2013

Vrsta proizvodnje	Skupina GEN			HESS		
	Količina proizvedene električne energije (GWh)			Količina proizvedene električne energije (GWh)		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Jedrska elektrarna	2.951*	2.622*	2.518*	0	0	0
Termoelektrarne	7	5	0	0	0	0
Hidroelektrarno	289	327	460	195	237	451
SKUPAJ	3.247	2.955	2.979	195	237	451
SKUPAJ RS	12.186	12.250	12.913	12.186	12.250	12.913
Delež v skupni proizvodnji električne energije v RS	27 %	24 %	23 %	1,6 %	1,9 %	3,5 %

* upoštevana ½ proizvodnje NEK

Vir: Agencija za energijo (Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2011, 2012 in 2013), in ELES, d.o.o. (Letno poročilo o obratovanju prenosnega omrežja za leta 2011, 2012 in 2013).

49. Kot izhaja iz Tabele 3, podjetja iz skupine GEN proizvedejo večino električne energije v jedrski elektrarni, sledi električna energija, proizvedena v hidroelektrarnah, manjši del električne energije pa proizvedejo v termoelektrarnah, pri čemer podjetje HESS proizvaja električno energijo izključno v hidroelektrarnah. V povprečju zadnjih treh let je skupina GEN proizvedla 3.060 GWh električne energije, podjetje HESS 294 GWh. Glede na celotno količino proizvedene električne energije v Republiki Sloveniji so podjetja iz skupine GEN v povprečju zadnjih treh let proizvedla 25 % celotne električne energije, proizvedene v Republiki Sloveniji, podjetje HESS pa 2,3 %. Poleg podjetja SEL iz skupine GEN in podjetja HESS, ki je bilo pred izvedeno koncentracijo del skupine HSE, proizvajata električno energijo v hidroelektrarnah še podjetji DEM in SENG iz skupine HSE. Vsa podjetja, ki v Sloveniji proizvajajo električno energijo v hidroelektrarnah, so v povprečju zadnjih treh let proizvedla 3.939 GWh električne energije letno, kar predstavlja v povprečju 32 % vse električne energije proizvedene v Republiki Sloveniji v posameznem letu.⁴⁵
50. Priglasiatelj je navedel, da tudi če bi proizvedeno električno energijo delil glede na posamezne proizvodne vire (v konkretnem primeru na proizvodnjo električne energije v hidroelektrarnah, kjer pri proizvodnji električne energije dejansko prihaja do prekrivanja), bi predstavljala električna energija podjetja HESS manj kot 10 % vse električne energije, proizvedene v hidroelektrarnah v Sloveniji v letu 2013.⁴⁶
51. V skladu z družbeno pogodbo podjetja HESS ima vsak posamezni družbenik podjetja HESS pravico do zakupa skupne razpoložljive moči in odkupa električne energije na pragu

⁴⁴ Odločbe Evropske komisije COMP/M.3696 E.ON/MOL, odst. 596, COMP/M.2434 Grupo Villar Mir/EnBW/Hidroelectrica del Cantabrico, odst. 35.

⁴⁵ Preračun Agencije, na podlagi podatkov o proizvedeni količini električne energije v hidroelektrarnah v RS v zadnjih treh letih iz Tabele 1.

⁴⁶ V Republiki Sloveniji so hidroelektrarne v letu 2013 proizvedle 4.583 GWh električne energije, podjetje HESS pa 451 GWh, kar predstavlja 9,8 % delež celotne proizvodnje električne energije v hidroelektrarnah.

posameznega objekta v odstotku njegovega vsakokratnega deleža v osnovnem kapitalu družbe⁴⁷. Navedeno pomeni, da imajo pravico do razpolaganja z električno energijo podjetja HESS vsi družbeniki tega podjetja. Agencija je zato v Tabeli 4, pri navajanju podatka o proizvedeni količini električne energije za podjetje HESS v letu 2013, upoštevala stanje pred izvedeno koncentracijo, ko je podjetje GEN razpolagalo s 15,4 % proizvedene električne energije podjetja HESS⁴⁸, podjetja iz skupine HSE pa s 84,6 % proizvedene električne energije podjetja HESS.

Tabela 4: Proizvedene količine električne energije na prenosnem omrežju v RS (v GWh) v letu 2013

Skupina/podjetje		Proizvodnja v GWh	Tržni delež	Skupni tržni delež
GEN	NEK	2.512*	21,9 %	25,9 %
	SEL	391	3,4 %	
	TEB	0	0,0%	
	HESS (15,4 %)	69	0,6 %	
HSE	DEM	2.820	24,6 %	70,1 %
	SENG	818	7,1 %	
	TEŠ	3.547	30,9 %	
	TET	482	4,2 %	
	HESS (84,6 %)	381	3,3 %	
TE-TOL	-	352	3,1 %	3,1 %
Mali proizvajalci	-	110	0,9 %	0,9 %
SKUPAJ		11.482**	100,0 %	100,0 %

*% proizvodnje NEK

**proizvedena električna energija na prenosnem omrežju

Vir: ELES, d.o.o. (Letno poročilo o obratovanju prenosnega omrežja za leto 2013, str. 16) in izračun Agencije.

52. Kot izhaja iz Tabele 4, so imela podjetja iz skupine HSE v letu 2013 vodilni položaj pri proizvodnji električne energije na prenosnem omrežju v Republiki Sloveniji, saj so dosegla 70,1 % tržni delež, sledila so podjetja iz skupine GEN s 25,9 % tržnim deležem, medtem ko so bili deleži preostalih konkurentov nizki (podjetje TE-TOL je doseglo 3,1 % tržni delež, ostali mali proizvajalci na prenosnem omrežju pa 0,9 % tržni delež). Navedeno jasno izkazuje, da obstaja v Republiki Sloveniji visoka stopnja koncentracije proizvajalcev električne energije, kar izkazuje tudi Herfindahl-Hirschmanov indeks (HHI), ki je v letu 2012 znašal 4.738 (indeksi višji od 1800 predstavljajo visoko koncentriran trg, indeksi nižji od 1000 pa nizko koncentracijo trga)⁴⁹. Glede na pojasnjeno ima skupina HSE pomembno tržno moč kot proizvajalec električne energije v Republiki Sloveniji, zaradi česar priglasitelj meni, da zaradi oddelitve proizvodnih zmogljivosti iz skupine HSE ter njihovega prenosa na konkurenčni drugi energetski steber (na skupino GEN) ne bo prišlo do bistvenega omejevanja učinkovite konkurence, tudi nevarnost za morebitne protikonkurenčne učinke ne obstaja, temveč bo skupina GEN po izvedeni koncentraciji lahko učinkoviteje konkurirala skupini HSE.
53. Kot je Agencija že pojasnila, je imelo podjetje GEN že pred izvedeno koncentracijo pravico do razpolaganja s 15,4 % proizvedene električne energije podjetja HESS, kar je predstavljalo 69 GWh električne energije oziroma 0,6 % tržni delež na prenosnem omrežju

⁴⁷ 2. odstavček 9. člena družbene pogodbe podjetja HESS, priloga dokumenta opr. št. 3061-12/2014-2 / dno 7. 7. 2014.

⁴⁸ Poleg 12,6 % poslovnega deleža v podjetju HESS je imelo podjetje GEN preko odvisnega podjetja TEB še 2,8 % poslovnih delež v podjetju HESS, kar skupaj predstavlja 15,4 % poslovnih delež v podjetju HESS.

⁴⁹ Navedbe priglasitelja, po podatkih Poročila o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2012, str. 41.

glede na proizvedeno električno energijo v Republiki Sloveniji. Po izvedeni koncentraciji bo podjetje GEN v svojem proizvodnem portfelju navedeni delež električne energije iz podjetja HESS okrepilo še za 35,6 % vse proizvedene električne energije podjetja HESS, kar predstavlja še dodatnih 161 GWh⁵⁰ električne energije oziroma dodatni 1,4 %⁵¹ tržni delež glede na proizvedeno električno energijo na prenosnem omrežju v Republiki Sloveniji. Po izvedeni koncentraciji bodo podjetja iz skupine GEN razpolagala z 51 % električne energije, proizvedene v podjetju HESS, podjetja iz skupine HSE pa z 49 % električne energije proizvedene v podjetju HESS. Agencija ugotavlja, da se bo skupni tržni delež skupine GEN v proizvodnji električne energije na prenosnem omrežju v Republiki Sloveniji, ki je v letu 2013 znašal 25,9 %, zaradi izvedene koncentracije povečal le za 1,4 odstotne točke in bo znašal 27,3 %. V kolikor bi Agencija pri izračunu tržnih deležev poleg proizvedene električne energije na prenosnem omrežju upoštevala še proizvedeno električno energijo na distribucijskem omrežju, pa bi bili zgoraj izračunani tržni deleži še manjši.

54. Ker dostop do virov nabave električne energije ni omejen, se električna energija za potrebe izravnave energetske bilance tudi uvaža in izvaža. Uvoz in izvoz električne energije poteka s sosednjih elektroenergetskih sistemov (Italija, Avstrija in Hrvaška), zato trg proizvodnje in prodaje električne energije na debelo poleg proizvedene električne energije obsega tudi uvoženo in izvoženo električno energijo, kot izhaja tudi iz same opredelilive upoštevne trga⁵². V skladu z navedenim bi bilo treba pri izračunu velikosti veleprodajnega trga z električno energijo in tržnih deležev na tem trgu, upoštevati proizvedeno električno energijo v Republiki Sloveniji (polovico proizvodnje NEK), kateri bi bilo potrebno prišteti uvoženo električno energijo in odšteti izvoženo električno energijo.⁵³ Ker priglasiatelj ne razpolaga s podatki o uvoženi in izvoženi električni energiji za vse udeležence na tem trgu in ker s podatki o velikosti veleprodajnega trga električne energije v RS razpolaga Javna agencija RS za energijo⁵⁴, je Agencija le-te povzela iz poročil Javne agencije RS za energijo. Priglasiatelj je predložil podatke o uvozu in izvozu električne energije za v koncentraciji udeležena podjetja in z njimi povezana podjetja in pri tem pojasnil, da je edino podjetje iz skupine GEN, ki uvaža in izvaža električno energijo, podjetje GEN-I, za katerega je priglasiatelj navedel podatke o pogodbenem⁵⁵ uvozu in izvozu električne energije, za podjetje HESS pa je pojasnil, da je samo proizvodno podjetje, ki ne uvaža električne energije⁵⁶.

Tabela 5: Tržni delež skupine GEN na veleprodajnem trgu električne energije v RS v letih od 2011 do 2013 (v GWh)

Električna energija	2011 (GWh)	2012 (GWh)	2013 (GWh)
Veleprodajni trg RS ⁵⁷	13.497	13.575	13.773
Proizvodnja skupine GEN (P _G)			
Pogodbeni uvoz GEN-I (U _G)			
Pogodbeni izvoz GEN-I (I _G)			
Prodaja na debelo skupine GEN v RS (P _G +U _G -I _G)			
Tržni delež skupine GEN na veleprodajnem trgu v RS			

*upoštevana ½ proizvodnje NEK

Vir: Podatki priglasiatelja po podatkih podjetja ELES, Pomembnejši kazalniki na področju oskrbe z električno energijo in zemeljskim plinom v letu 2013, Agencija za energijo in preračun Agencijo.

⁵⁰ 35,6 % od 450 GWh električne energije, kolikor jo je podjetje HESS proizvedlo v letu 2013.

⁵¹ 161 GWh predstavlja 1,4 % proizvedene električne energije na prenosnem omrežju, ki v letu 2013 znaša 11.482 GWh.

⁵² 31. točka obrazložitve predmetne odločbe.

⁵³ Enako Komisija v zadevi št. M.5978 – GDF SUEZ/INTERNATIONAL POWER, str. 6, Tabela 1.

⁵⁴ Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2011, 2012 in 2013.

⁵⁵ Priglasiatelj pojasnjuje, da podatki o pogodbenem uvozu in izvozu temeljijo na kupoprodajnih transakcijah.

⁵⁶ Dokument opr. št. 3061-12/2014-7.

⁵⁷ Vir: Javna agencija RS za energijo (Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2011, 2012 in 2013).

55. Iz Tabele 5 izhaja, da se je veleprodajni trg električne energije v Republiki Sloveniji od leta 2011 do 2013 malenkostno povečal in je v letu 2013 znašal 13.773 GWh. Podjetje GEN-I je v letih od 2011 do 2013 [REDACTED]. Skupina GEN je na veleprodajnem trgu električne energije v povprečju zadnjih treh let dosegla [REDACTED] % tržni delež. Ker podjetje HESS električno energijo le proizvaja in je ne uvaža in izvaža, bo do spremembe zaradi izvedene koncentracije prišlo le pri količini proizvodnje električne energije skupine GEN, pri čemer se bo le-ta povečala za [REDACTED] (po podatkih za leto 2013). Navedeno povečanje bi se lahko odrazilo tudi v povečani prodaji skupine GEN na veleprodajnem trgu električne energije v Republiki Sloveniji, ki bi se lahko povečala s [REDACTED]⁵⁸, kar bi glede na velikost celotnega veleprodajnega trga električne energije v RS predstavljalo [REDACTED] % tržni delež. Tržni delež skupine GEN na veleprodajnem trgu električne energije v Republiki Sloveniji se bo po izvedeni koncentraciji povečal le za [REDACTED] (z [REDACTED] % na [REDACTED] %). Tudi priglasitelj je navedel, da bo skupina GEN po izvedeni koncentraciji le malenkostno povečala proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, s čimer si bo zagotovila stabilno oskrbo z električno energijo.
56. Na podlagi vsega navedenega Agencija ugotavlja, da se z oddelitvijo proizvodnih zmogljivosti podjetja HESS iz skupine HSE ter z njihovim prenosom na konkurenčni energetski steber, tržni deleži združenega podjetja, tako pri proizvodnji kot pri veleprodaji električne energije v Republiki Sloveniji, ne bodo bistveno okrepili. Proizvodnja električne energije v koncentraciji udeleženih podjetij na območju Republike Slovenije se bo, glede na inštalirano moč proizvodnega objekta, povečala za [REDACTED] odstotne točke, pri čemer bo tržni delež znašal [REDACTED] %, oziroma se bo povečala za [REDACTED] odstotne točke glede na proizvedene količine električne energije, pri čemer bo tržni delež znašal [REDACTED] %. Tudi na veleprodajnem trgu električne energije ne bo prišlo do bistvenih sprememb, saj se bo tržni delež združenega subjekta okrepil le za [REDACTED] in bo po izvedeni koncentraciji znašal [REDACTED] %. Zaradi navedenega Agencija meni, da ni nevarnosti za nastanek morebitnih protikonkurenčnih učinkov, saj se bo tržna moč največjega proizvajalca in prodajalca električne energije na debelo v Republiki Sloveniji po izvedeni koncentraciji zmanjšala, skupina GEN pa bo z nekoliko večjo razpoložljivo močjo proizvodnih objektov in nekoliko večjo količino proizvedene električne energije imela večje možnosti učinkovitejšega konkuriranja prvemu energetskemu stebru, skupini HSE. Priglasitelj je še navedel, da bodo pozitivni sinergijski učinki v obliki zmanjševanja stroškov poslovanja in diverzifikacije virov električne energije omogočili tudi povečevanje in pospeševanje investicij v razvoj in izgradnjo elektrarn v skladu z zahtevami iz koncesijske pogodbe in zakona, kar lahko pripomore k tehničnemu in gospodarskemu napredku na trgu. Po mnenju priglasitelja bo dodatno konkurenčnost na trgu vnesel tudi, v letošnjem letu sprejeti Energetski zakon⁵⁹, ki zmanjšuje administrativno ovire in zagotavlja preglednost trga.

57. Glede na navedeno Agencija ne izraža pomislekov glede predmetne koncentracije na trgu proizvodnje in prodaje električne energije na debelo v Republiki Sloveniji.

VERTIKALNI UČINKI

Med trgoma veleprodaje in maloprodaje električne energije

58. Zaradi prisotnosti dveh v koncentraciji udeleženih podjetij tako na trgu proizvodnje in prodaje električne energije na debelo (HESS, NEK, SEL in TEB) kot na trgu prodaje električne energije na drobno (GEN-I), je v konkretnem primeru podana določena stopnja vertikalno integracije. Priglasitelj je navedel, da se v skupini GEN in HSE ter podjetju TE-TOL proizvedena električna energija na veleprodajnem trgu proda znotraj te skupine oz. podjetja. Podjetje GEN kot veletrgovec večino proizvedene električne energije proda podjetju GEN-I, preostalo pa drugim dobaviteljem električne energije.

⁵⁸ Preračun Agencije ($P_G + 161\text{GWh [električna energija podjetja HESS, ki je predmet koncentracije]} + U_G - I_G =$ [REDACTED]).

⁵⁹ Uradni list RS, št. 17/14 z dne 7. 3. 2014 (EZ-1).

59. Pri presoji vertikalnih učinkov priglašene koncentracije podjetij je Agencija upoštevala Smernice o presoji nehorizontalnih združitvev na podlagi uredbe Sveta o nadzoru koncentracij podjetij⁶⁰ (v nadaljevanju: Nehorizontalne smernice), pri čemer Agencija poudarja, da nehorizontalne koncentracije (kar velja tudi za vertikalne učinke pri predmetni koncentraciji) lahko pomenijo grožnjo učinkoviti konkurenci, vendar samo v primeru, če ima združen subjekt precejšnje stopnjo tržne moči na najmanj enem od zadevnih trgov, pri čemer Agencija, podobno kot Evropska komisija, običajno ne bo izrazila pomislekov glede nehorizontalnih združitvev, če bo tržni delež novega subjekta po združitvi na vsakem od zadevnih trgov znašal manj kot 30 %.⁶¹
60. Glede na pojasnjeno je Agencija najprej preučila, kakšne tržne deleže dosega podjetje GEN-I na trgu maloprodaje električne energije v Republiki Sloveniji. V letu 2012 je bilo na maloprodajnem trgu v Republiki Sloveniji dejavnih 13 dobaviteljev električne energije⁶², ki so na podlagi dobavnih pogodb dobavljali električno energijo 8 velikim odjemalcem, priključenim na prenosno omrežje, in 930.244 gospodinjiskim odjemalcem, priključenim na distribucijsko omrežje.⁶³ Priglasitelj navaja, da je maloprodajni trg električne energije zelo aktiven in beleži veliko število zamenjav dobavitelja tako med poslovnimi kot gospodinjiskimi odjemalci.

Tabela 6: Tržni deleži podjetja GEN-I na posameznih segmentih maloprodajnega trga električne energije v letih od 2011 do 2013 (v %)

Tržni deleži podjetja GEN-I	2011	2012	2013
Vsem odjemalcem električne energije	22,1	26,2	25,7
Na distribucijskem omrežju električne energije	23,1	25,9	27,4
Poslovnim odjemalcem električne energije	28,2	32,4	29,3
Gospodinjiskim odjemalcem	31,7	28,1	25,5

Vir: Pomembnejši kazalniki na področju oskrbe z električno energijo in zemeljskim plinom za leto 2013, Agencija za energijo, str. 5 in 6.

61. Agencija ugotavlja, da se segmentacija maloprodajnega trga električne energije, ki jo je podal priglasitelj na podlagi podatkov Javne agencije RS za energijo, ne ujema natančno s segmentacijo upoštevnega trga Agencije, vendar zadostuje za namene presoje zadevne koncentracije, saj ni izkazan resen sum o skladnosti koncentracije s pravili konkurence. Najvišji tržni delež na maloprodajnem trgu električne energije v Republiki Sloveniji, kot izhaja iz Tabele 6, dosega podjetje GEN-I na segmentu maloprodaje električne energije poslovnim odjemalcem, na katerem je podjetje GEN-I v letu 2013 doseglo 29,3 % tržni delež, drugi največji dobavitelj na tem trgu je bilo podjetje Elektro Energija, d.o.o. s 14,7 %, sledijo Elektro Celje Energija, d.o.o. s 13,5 %, TALUM Kidričevo, d.d. z 12,1 %, Elektro Maribor Energija plus, d.o.o. s 7,1%, Petrol Energetika, d.o.o. s 6,7 %, E3, d.o.o. s 6,7 %, Elektro Gorenjska prodaja, d.o.o. s 4,7 % tržnim deležem in drugi manjši dobavitelji električne energije.⁶⁴ Glede na število udeležencev na tem segmentu trga in glede na velikost njihovih tržnih deležev, je bila v letu 2012 na tem segmentu trga srednja stopnja tržne koncentracije, saj je bil HHI pod mejo 1800, in je znašal 1.749.⁶⁵ Agencija je v svoji pretekli praksi navedeni segment trga še nadalje delila glede na velikost letne porabe električne energije poslovnega odjemalca, kar pa v zadovnem primeru zaradi minimalnega povečanja tržnih deležev na vertikalno povezanem trgu proizvodnje in prodaje električne energije na debelo, ni potrebno.

⁶⁰ UL C 265, 18. 10. 2008, str. 6-25.

⁶¹ Nehorizontalne smernice, odst. 25.

⁶² GEN-I, Elektro Energija, d.o.o., Elektro Celje Energija, d.o.o., Elektro Maribor Energija plus, d.o.o., TALUM Kidričevo, d.d., E3, d.o.o., Elektro Gorenjska prodaja, d.o.o., Petrol Energetika, d.o.o., Petrol, d.d., HSE, d.o.o. in drugi manjši dobavitelji električne energije.

⁶³ Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2012, str. 37.

⁶⁴ Vir: Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2013, str. 57.

⁶⁵ Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2012, str. 54.

62. Tudi če bi Agencija trg maloprodaje električne energije poslovnim odjemalcem nadalje dolila glede na velikost letne porabe, bi bil po izvedeni koncentraciji 30 % tržni delež združenega subjekta presežen le na enem segmentu maloprodajnega trga, na trgu dobave električne energije velikim poslovnim odjemalcem z letno porabo nad 150.000 MWh, na katerem dosega podjetje GEN-I 47 % tržni delež⁶⁵, zato bo Agencija proučila vertikalne učinke le med tem segmentom maloprodajnega trga električne energije in trgov proizvodnje in prodaje električne energije na debelo. Na vseh ostalih segmentih trga maloprodaje električne energije v Republiki Sloveniji pa Agencija ne izraža pomislekov glede nehorizontalnih združitvev, saj bo tržni delež novega subjekta po združitvi na vsakem od zadevnih trgov oz. segmentov trga znašal manj kot 30 %.
63. Priglasitelj je navedel, da kljub visokemu tržnemu deležu podjetja GEN-I na maloprodajnem trgu električne energije velikim poslovnim odjemalcem z letno porabo nad 150.000 MWh, ni nevarnosti za protikonkurenčne učinke, ker se možnost izbire, kot eden pomembnejših dejavnikov presoje koncentracije za velike industrijske odjemalce, zaradi izvedene koncentracije ne bo zmanjšala. Nadalje je še navedel, da možnost protikonkurenčnega vedenja ni vezana na tržni delež, temveč na dejansko tržno moč, ki jo podjetje izvršuje na trgu, pri čemer v konkretnem primeru zaradi značilnosti maloprodajnega trga in konkurenčnih pritiskov ostalih dobaviteljev na tem segmentu trga (TALUM Kidrčevo, d.d. 23 % tržni delež, Elektro Energija, d.o.o. 18 % tržni delež, Elektro Celje Energija, d.o.o. 11 % tržni delež in Elektro Maribor Energija plus, d.o.o. 1 % tržni delež), podjetje GEN-I ne bo imelo možnosti izvajanja tržne moči z dvigom cene nad konkurenčno ravniyo. Veliki industrijski odjemalci, kot navaja priglasitelj, izkazujejo namreč visoko stopnjo cenovne elastičnosti, kar pomeni, da hitro reagirajo na majhen dvig cene dobavitelja, zato bodo konkurenčni pritisk na podjetje GEN-I vršili tudi veliki industrijski odjemalci sami, saj imajo veliko nakupno moč, s tem pa tudi veliko pogajalsko moč zaradi svoje velikosti, komercialnega pomena in zmožnosti preusmeritve svojega povpraševanja na alternativne dobavitelje. Za vstop na slovenski maloprodajni trg obstajajo tudi nizke vstopne ovire (razen članstva v bilančni skupini), električna energija pa predstavlja tudi generični proizvod, kar pomeni, da se ne razlikuje glede na lastnosti in kakovost, zato je pri kupcih odločilna cena.
64. Agencija je tudi preučila, ali bi lahko združeni subjekt po izvedeni koncentraciji omejil dostop do virov dobav (npr. količinsko omejil dobavo, povišal cene, spremenil pogoje dobave idr.) ali trgov dejanskim in potencialnim konkurentom na veleprodajnem trgu električne energije, kar bi lahko zmanjšalo njihovo konkurenčno sposobnost in/ali spodbudo, saj bi se zaradi oteženih dobav električne energije po cenah in pod pogoji, ki bi veljali v primeru brez koncentracije, njihovi stroški lahko povišali. Po mnenju Agencije združeni subjekt po izvedeni koncentraciji ne bo imel zadostne tržne moči na trgu proizvodnje in prodaje električne energije na debelo (tržni delež pod 30 %), da bi do omejevanja oz. izključevanja lahko prišlo, poleg tega na zgornjem delu oskrbne verige deluje skupina HSE s 70,1 % tržnim deležem, ki ponuja enak, homogen proizvod, zato bi se na morebitno omejevanje oz. izključevanje skupine GEN lahko odzvala. Poleg prvega energetskega stebra, podjetja TE-TOL in drugim malih proizvajalcev na prenosnem in distribucijskem omrežju, predstavlja določen pritisk na skupino GEN tudi uvožena električna energija v Republiko Slovenijo s strani tretjih podjetij na trgu, zaradi česar Agencija meni, da imajo konkurenti na spodnjem delu oskrbne verige na voljo zadostno število alternativnih virov električne energije, ki lahko zadostijo njihovim potrebam po električni energiji, zato se jim stroški na trgu maloprodaje ne bodo povišali. Zaradi vseh navedenih dejavnikov Agencija meni, da združeno podjetje nima spodbude za omejevanje dostopa do virov dobav ali trgov svojim dejanskim ali potencialnim konkurentom na veleprodajnem trgu električne energije.
65. Na podlagi vsega navedenega Agencija ugotavlja, da se kljub visokemu tržnemu deležu podjetja GEN-I na maloprodajnem trgu električne energije poslovnim odjemalcem z letno porabo nad 150.000 MW, ob relativno nizkem tržnem deležu združenega podjetja na trgu proizvodnje in prodaje električne energije v Republiki Sloveniji (pod 30 %) vertikalne povezave zaradi izvedene koncentracije ne bodo bistveno okrepile, zato ni izkazana nevarnost za nastanek proti konkurenčnih učinkov. Po mnenju Agencije združeno podjetje na trgu proizvodnje in prodaje električne energije na debelo po izvedeni koncentraciji ne bo

⁶⁵ Vir: Agencija za energijo, Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2013, str. 57, Slika 24.

imelo takšne tržne moči, da bi lahko vplivalo na pogoje konkurence na trgu maloprodaje električne energije poslovnim odjemalcem z letno porabo nad 150.000 MWh in omejilo dostop do trga ostalim udeležencem ali kako drugače omejilo konkurenco. Zaradi pojasnjenih razlogov do zmanjšanja učinkovite konkurence na vertikalno povezanih trgih po mnenju Agencije ne bo prišlo.

IV. ODLOČITEV O STROŠKIH POSTOPKA

66. V skladu s prvim odstavkom 118. člena Zakona o splošnem upravnem postopku⁶⁷ mora organ odločiti o stroških postopka. Glede na to, da posebni stroški v postopku niso nastali, je organ odločil, kot izhaja iz druge točke izreka.

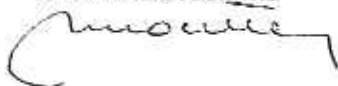
V. ZAKLJUČEK

67. Na podlagi posredovanih podatkov priglasitelja koncentracije, ob upoštevanju javno dostopnih podatkov, Agencija ugotavlja, da koncentracija podjetij GEN in HESS ne bo povzročila učinkov, ki bi lahko bistveno zmanjšali učinkovito konkurenco na kateremkoli od horizontalno povezanih trgov, ravno tako ni verjetno, da bi vertikalna povezanost trgov, na katerih so prisotna v koncentraciji udeležena in z njimi povezana podjetja, imela negativne učinke na učinkovito konkurenco na upoštevanih trgih, zato ni izkazan resen sum o neskladnosti koncentracije s pravili konkurence. Agencija zato koncentraciji, na podlagi tretjega odstavka 46. člena ZPOMK-1, ne nasprotuje in izjavlja, da je skladna s pravili konkurence.

POUK O PRAVNEM SREDSTVU

Zoper to odločbo je dovoljeno vložiti tožbo pri Upravnem sodišču Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana, v roku tridesetih dni od dneva vročitve odločbe. Tožba se v dveh izvodih vloži pri sodišču ali pa se pošlje po pošti. Šteje se, da je bila tožba vložena pri sodišču tisti dan, ko je bila priporočeno oddana na pošto.

Postopek vodila:
Nina Maček
strokovna sodelavka

Andrej Krašek
predsednik senata

Vročiti:

- GEN energija d.o.o., Vrbina 17, Krško 8270 - osebno po ZUP; **po pooblaščenju:** Odvetniška družba Avbreht, Zajc in Partnerji o.p. d.o.o., Šestova 2, Ljubljana.

Vložiti:

- zbirka dokumentarnega gradiva, tu..

Objaviti:

- izrek odločbe se objavi na spletni strani Javno agencije Republike Slovenije za varstvo konkurence.

⁶⁷ Uradni list RS, št. 24/06-UPB2, 105/06-ZUS-1, 126/07, 65/08, 47/09 Odl.US: U-I-54/08-32 (18/09 popr.), 8/10 in 82/13.